

B

A

O

U

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી

(ગુજરાત સરકાર દ્વારા સ્થાપિત)

“જ્યોર્તિમય” પરિસર,

શ્રી બાલાજી મંદિરની સામે, સરખેજ-ગાંધીનગર હાઇવે,

છારોડી, અમદાવાદ-૩૮૨ ૪૮૧

E-mail: feedback@baou.edu.in Website : www.baou.edu.in

સત્રીયકાર્ય જૂન – ૨૦૧૬

પાઠ્યક્રમ શીર્ષક

પોસ્ટ ગ્રેજ્યુએટ ડિપ્લોમા ઈન ડિસ્ટન્સ એજ્યુકેશન

PGDDE

- ES-311 :- દૂરવર્તી શિક્ષણનો વિકાસ અને તત્ત્વદર્શન
ES-312 :- સ્વ-અધ્યયન માટેની મુદ્રિતસામગ્રીની રૂપરેખા અને વિકાસ
ES-313 :- અધ્યેતા સહાયક સેવાઓ
ES-314 :- દૂરવર્તી શિક્ષણનું વ્યવસ્થાપન
ES-318 :- દૂરવર્તી શિક્ષણ માટે પ્રત્યાપન તકનિકી

અગત્યની સૂચનાઓ

- ✓ વિદ્યાર્થીઓએ પોતાના પાઠ્યક્રમોના સ્વાધ્યાયકાર્યો યુનિવર્સિટીની વેબ-સાઈટ પરથી મેળવવાના રહેશે.
- ✓ સત્રાંત પરીક્ષા આપવા માટે સ્વાધ્યાય કાર્ય રજુ કરવા ફરજિયાત છે. સ્વાધ્યાયકાર્ય જમા કરાવેલ નહીં હોય, તો પરીક્ષા ફોર્મ સ્વીકારવામાં આવશે નહીં.
- ✓ તૈયાર કરેલ સ્વાધ્યાયકાર્યો યુનિવર્સિટી પર જમા કરાવવાની છેલ્લી તારીખ ૩૦/૧૨/૨૦૧૬ છે. આ તારીખ પછી વિદ્યાર્થીઓ દ્વારા મોકલાવેલ સ્વાધ્યાયકાર્યો સ્વીકારવામાં આવશે નહીં.
- ✓ જમા કરાવેલ સ્વાધ્યાયકાર્યોની પહોંચ રાખવી ફરજિયાત છે.
- ✓ વિદ્યાર્થીઓએ નિયત સમય મર્યાદામાં સ્વાધ્યાયકાર્યો યુનિવર્સિટી પર જમા કરાવવા તેમજ મૂલ્યાંકન થયા બાદ મૂલ્યાંકન પત્રક સાથેના સ્વાધ્યાયકાર્યો યુનિવર્સિટી પરથી અવશ્ય પરત લેવા.
- ✓ ડિપ્લોમા અભ્યાસક્રમમાં પાસ થવા માટે 50 માર્ક્સ જરૂરી છે.

સ્વાધ્યાયકાર્ય અંગે જરૂરી

- (૧) સ્વાધ્યાયકાર્યો લખવા ફરજિયાત છે. તેનું કુલ ગુણભારામાં ૨૫% મહત્વ છે.
- (૨) P.G.D.D.E. ના પ્રત્યેક પાઠ્યક્રમમાં એક સ્વાધ્યાયકાર્ય છે. આ અભ્યાસક્રમમાં કુલ તમારે પાંચ સ્વાધ્યાયકાર્યો લખવાના રહેશે.
- (૩) તમને જણાવેલ અંતિમ તારીખ પહેલા અભ્યાસકેન્દ્ર ખાતે મોડામાં મોડા જમા કરાવવાના રહેશે.
- (૪) ચાલુ શૈક્ષણિક વર્ષમાં જે વિદ્યાર્થીને સ્વાધ્યાયકાર્ય લખવાના બાકી રહી ગયા હોય તો તે વિદ્યાર્થીએ નવા શૈક્ષણિક વર્ષમાં જે તે પાઠ્યક્રમના સ્વાધ્યાયકાર્યો યુનિવર્સિટી કાર્યાલય/અભ્યાસકેન્દ્ર પરથી મેળવી, લખી નિયત કરેલ સ્થળે-સમયે જમા કરવાના રહેશે.
- (૫) તમારે પ્રત્યેક પાઠ્યક્રમના સ્વાધ્યાયના ઉત્તરો રજૂ કરતી વખતે પ્રથમ પાના ઉપર નીચે મુજબની માહિતી અવશ્ય આપવી.

નોંધણી નંબર :- _____
પૂરું નામ :- _____
સરનામું :- _____
મોબાઈલ નં. :- _____
ફોન નં. :- _____
તારીખ :- _____

અભ્યાસક્રમ :- _____
પાઠ્યક્રમ :- _____
સ્વાધ્યાય સંખ્યા :- _____

- (૬) સ્વાધ્યાયકાર્યમાં મૂલ્યાંકન માટેની ગુણાંકન યોજના નીચે મુજબ છે.

LETTER GRADE	PRINT GRADE RANGE	PERCENTAGE EQUIVALENCE	QUALITATIVE VALUE
A	4.50 & Above	80% & Above	Excellent
B	3.5 to 4.49	60% to 79.9%	Very good
C	2.50 to 3.49	50 % to 59.9%	Good
D	1.50 to 2.49	40% to 49.9%	Satisfactory
E	0 to 1.49	Below 40%	Unsatisfactory

- (૭) સ્વાધ્યાયકાર્યના મૂલ્યાંકનમાં 'D' ગ્રેડ (પાસીંગ ગ્રેડ) કે તેનાથી ઉપરનો હોવો જરૂરી છે. જો તે ન હોય તો નવા શૈક્ષણિક વર્ષના સ્વાધ્યાયકાર્યો મેળવી ફરીથી લખવાના રહેશે.

અમે ઈચ્છીએ છીએ કે તમે દરેક સત્રીયકાર્ય અલગ યોપડામાં સુંદર ભાષામાં ઉપર દર્શાવેલ મુજબની માહિતી સાથે છેલ્લી તારીખ પહેલા અભ્યાસકેન્દ્ર પર મોકલી આપશો.

શુભેચ્છા સહ,

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી, અમદાવાદ

પાઠ્યક્રમ કોડ :- ES-311- દૂરવર્તી શિક્ષણનો વિકાસ અને તત્વદર્શન

સત્રીયકાર્ય કોડ :- ES - 311 / AST-1/TMA-01/January-2016

(તમામ પાઠ્યસામગ્રી પર આધારિત)

અભ્યાસકેન્દ્રને સોંપવાની છેલ્લી તારીખ :- ૩૦/૧૨/૨૦૧૬

(કુલ ગુણ ૧૦૦)

વિભાગ - ક. વિવરણાત્મક શ્રેણીના પ્રશ્નોના જવાબ ૧૫૦૦ શબ્દોમાં આપો.

(૨ X ૨૦ = ૪૦)

૧. દૂરવર્તી શિક્ષણ એક અસરકારક અને હેતુપૂર્ણ શૈક્ષણિક વ્યૂહરચના છે વિસ્તારથી સમજાવો.

અથવા

૧. દૂરવર્તી શિક્ષણ અને પ્રણાલીગત શિક્ષણનો ખ્યાલ આપી દૂરવર્તી શિક્ષણની પરિભાષાઓના સ્પર્શકરણ સંદર્ભે લેખકોએ આપેલ વ્યાખ્યાઓની સવિસ્તાર ચર્ચા કરો.

૨. દૂરવર્તી શિક્ષણના સામાજિક ઇતિહાસનો ખ્યાલ આપી સામાજિક તથા રાજકીય પરિવર્તનો વિરુદ્ધ શિક્ષણતંત્રની સવિસ્તાર ચર્ચા કરો.

અથવા

૨. ઐતિહાસિક પરિપ્રેક્ષ્યના સંદર્ભમાં ટોની ડોડસે વણાવેલ દૂરવર્તી શિક્ષણના વિકાસની સવિસ્તાર ચર્ચા કરો.

વિભાગ - ખ. મધ્યમ શ્રેણીના પ્રશ્નોના જવાબ ૧૦૦૦ શબ્દોમાં આપો. (ગમે તે બે)

(૨X૧૫=૩૦)

૧. દૂરવર્તી શિક્ષણના પરંપરાગત ઉપયોગના ખ્યાલોની ચર્ચા કરો.

૨. પુનરાવર્તિત સ્વતંત્ર અભ્યાસ સંદર્ભે માઈકલ મૂરેનો સ્વઅધ્યયનનો દૃષ્ટિકોણ સમજાવો.

૩. દૂરવર્તી શિક્ષણનો ઉદ્ભવ અને વૈશ્વિક ફેલાવાની ચર્ચા કરો.

૪. દૂરવર્તી શિક્ષણના વિકાસ સંદર્ભે આપાતકાલીન વિજ્ઞાન શિક્ષણ કાર્યક્રમની ચર્ચા કરો.

વિભાગ - ગ. નીચે આપેલ પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો. (ગમે તે ચાર)

(૪X૫=૨૦)

૧. દૂરવર્તી શિક્ષણની સાંખ્યિક અને પ્રસ્તુતતા અંગેની સમસ્યાઓનો ખ્યાલ આપી ચર્ચા કરો.

૨. જહોન બાયએ આપેલ દૂરવર્તી શિક્ષણની દ્વિમાર્ગી ટપાલ-પ્રત્યાયનની વિભાવના સમજાવો.

૩. એશિયાના દેશોમાં થયેલ દૂરવર્તી શિક્ષણના વિકાસની ચર્ચા કરો.

૪. દૂરવર્તી શિક્ષણના કાર્યક્ષેત્ર સંદર્ભે હિલેરી પેરોટોનની સંપાદકીય નોંધની ચર્ચા કરો.

૫. પત્રાચાર અભ્યાસક્રમના સંદર્ભમાં ડેવિડ બ્લૂમ અને જહોન હિપવેલની સંપાદકીય નોંધની ચર્ચા કરો.

વિભાગ - ઘ. હેતુલક્ષી પ્રશ્નો/બહુવિકલ્પ/(M.C.Q.) આધારિત પ્રશ્નોમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ શોધી સાચા જવાબ સામે (✓) કરો/

ખાલી જગ્યા પૂરો / હા-ના માં જવાબ આપો. (ગમે તે દસ)

(૧૦X૧=૧૦)

નીચે આપેલ પ્રશ્ન ક્રમ ૧ થી ૪ ના યોગ્ય વિકલ્પ શોધી સાચા જવાબ સામે (✓) કરો.

૧. યુ.જી.સી. એ અધ્યયન કેન્દ્રો તરીકે કોને વિકસાવવા પર ભાર મૂક્યો છે?

(અ) વર્ગખંડ (બ) કોલેજ (ક) યુનિવર્સિટી (ડ) પુસ્તકાલય

૨. ભારતમાં અંગ્રેજોએ કઈ સાલમાં સાર્વત્રિક શિક્ષણ દાખલ કરવાનો પ્રયાસ કર્યો હતો?

(અ) ઈ.સ. ૧૮૦૦ (બ) ઈ.સ. ૧૮૦૦ (ક) ઈ.સ. ૧૬૦૦ (ડ) ઈ.સ. ૧૭૦૦

૩. દૂરવર્તી શિક્ષણ માટે કિંગને આપેલ સાત લાક્ષણિકતાઓ પૈકીની એક લાક્ષણિકતા છે.

(અ) અધ્યાપક અને અધ્યેતા વચ્ચેનું અંતર (બ) કક્ષા અધ્યાપન (ક) સતત શિક્ષણ (ડ) તાસ પ્રણાલી

૪. ત્રણ ઓસ્ટ્રેલિયન યુનિવર્સિટીઓ કયા વર્ષમાં એક સાથે મહિલાઓ માટેના દૂરવર્તી શિક્ષણ સાથે સંકળાઈ હતી?

નીચે આપેલ પ્રશ્ન ક્રમ ૫ થી ૮ ની ખાલી જગ્યા પૂરો.

૫. _____નું પૂરું નામ ઓલ ઈન્ડિયા રેડિયો છે.

૬. _____ માં દૂરવર્તી શિક્ષણનો પ્રયંડ ફેલાવો અને સાતત્યપૂર્ણ વિકાસ થઈ રહ્યો છે.
૭. દૂરવર્તી શિક્ષણમાં પથદર્શક બોધપ્રદ વાતચીતની સંકલ્પના _____ આપી હતી?
૮. દક્ષિણ-પશ્ચિમ આફ્રિકન લોકોનું સંગઠન _____ ના ટૂંકા નામે ઓળખાય છે.
- નીચે આપેલ પ્રશ્ન ક્રમ ૯ થી ૧૨ ના હા-ના માં જવાબ આપો.
૯. ભૂતકાળની શિક્ષણપ્રથાઓ મૂળભૂત રીતે સંપ્રદાયિક પ્રકારની હતી.
૧૦. કોટા ઓપન યુનિવર્સિટી નેપાળ દેશમાં આવેલી છે.
૧૧. પત્રાચાર શિક્ષણની પ્રકૃતિ અને ગુણધર્મની સૌ પ્રથમ ચકાસણી કિંગને કરી હતી?
૧૨. ઝિમ્બાબ્વે સંકલિત રાષ્ટ્રીય શિક્ષક-પ્રશિક્ષણ કાર્યક્રમની શરૂઆત ૧૯૮૧ ના વર્ષમાં થઈ હતી.

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી, અમદાવાદ

પાઠ્યક્રમ કોડ :- ES-312- સ્વઅધ્યયન માટેની મુદ્રિતસામગ્રીની રૂપરેખા અને વિકાસ

સત્રીયકાર્ય કોડ :- ES - 312 / AST-1/TMA-01/ January-2016

(તમામ પાઠ્યસામગ્રી પર આધારિત)

- અભ્યાસકેન્દ્રને સોંપવાની છેલ્લી તારીખ :- ૩૦/૧૨/૨૦૧૬ (કુલ ગુણ ૧૦૦)
- વિભાગ - ક. વિવરણાત્મક શ્રેણીના પ્રશ્નોના જવાબ ૧૫૦૦ શબ્દોમાં આપો. (૨X૨૦=૪૦)
૧. પ્રત્યાયન સિદ્ધાંતો અને દૂરવર્તી શિક્ષણની સવિસ્તાર ચર્ચા કરો.
- અથવા
૧. વિષયવસ્તુની પસંદગી અને સામગ્રીને વ્યવસ્થિત કરવાનો માપદંડની સવિસ્તાર ચર્ચા કરો.
૨. દૂરવર્તી શિક્ષણસામગ્રીના સંપાદકની સમસ્યાઓ સવિસ્તાર ચર્ચો.
- અથવા
૨. અભ્યાસક્રમ નિર્માણના ચાવીરૂપ લક્ષણોની સવિસ્તાર ચર્ચા કરો.
- વિભાગ - ખ. મધ્યમ શ્રેણીના પ્રશ્નોના જવાબ ૧૦૦૦ શબ્દોમાં આપો. (ગમે તે બે) (૨X૧૫=૩૦)
૧. પ્રત્યાયનના પ્રકાર અને ઉદ્દેશ્યો જણાવી ચર્ચા કરો.
૨. અભ્યાસક્રમ આયોજનના તંત્રપ્રણાલી અભિગમની ચર્ચા કરો.
૩. પાઠ્યક્રમ રચનાની બાબતાનો ખ્યાલ આપી ચર્ચા કરો.
૪. અભ્યાસક્રમ રચનાની કેટલીક પાયાની સમસ્યાઓ ચર્ચો.
- વિભાગ - ગ. નીચે આપેલ પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો. (ગમે તે ચાર) (૪X૫=૨૦)
૧. અધ્યયન અંગેનો વર્તનવાદી દૃષ્ટિકોણનો ખ્યાલ સમજાવો.
૨. સ્વઅધ્યયન માટેના જુદા જુદા પુસ્તકોના પ્રકારો ચર્ચો.
૩. પાઠ્યક્રમ જાળવણીના કાર્યનો ખ્યાલ આપો.
૪. અધ્યાપન અને વ્યક્તિગત અધ્યેતા સંદભે રોબર્ટ ગેનેએ આપેલ સંપાદકીય નોંધની ચર્ચા કરો.
૫. અભ્યાસક્રમ નિર્માણ પ્રવૃત્તિ માળખાનો ખ્યાલ આપો.
- વિભાગ - ઘ. હેતુલક્ષી પ્રશ્નો/બહુવિકલ્પ/(M.C.Q.) આધારિત પ્રશ્નોમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ શોધી સાચા જવાબ સામે (✓) કરો/ ખાલી જગ્યા પૂરો / હા-ના માં જવાબ આપો. (ગમે તે દસ) (૧૦ X ૧=૧૦)
- નીચે આપેલ પ્રશ્ન ક્રમ ૧ થી ૪ ના યોગ્ય વિકલ્પ શોધી સાચા જવાબ સામે (✓) કરો.
૧. વર્તનવાદ અને જ્ઞાનાત્મકવાદનું સંયોજન કયા મનોવૈજ્ઞાનિકે કર્યું છે?
- (અ) બ્રુનક(બ) થોર્નડાઈક (ક) સ્કિનર (ડ) ગેને

૨. ૧૯૯૦ માં કયા સ્વઅધ્યયન માટેની મુદ્રિતસામગ્રીના વિકાસ માટેના સિદ્ધાંતો તારવ્ય હતા?
(અ) ડેવિસે(બ) ગેનેએ (ક) સ્કિનરે (ડ) થોર્નડાઈકે
૩. અધ્યાપન કાર્ય શરૂ કરતાં પહેલાં અધ્યેતાને આપવાની કસોટી કયા નામે ઓળખાય છે?
(અ) ઉત્તર કસોટી(બ) સામાયિક કસોટી (ક) પૂર્વ કસોટી (ડ) કાર્ય કસોટી
૪. યુ.કે.ના મુક્ત વિશ્વવિદ્યાલયની શરૂઆત કેટલા વિદ્યાર્થીઓથી થઈ હતી?
(અ) ૨૫૦૦૦(બ) ૨૫૦૦ (ક) ૨૫૦ (ડ) ૨૫
- નીચે આપેલ પ્રશ્ન ક્રમ ૫ થી ૮ ની ખાલી જગ્યા પૂરો.
૫. કમ્પ્યુટરની મદદથી અપાતા દૂરવર્તી શિક્ષણને _____ ના ટૂંકા નામે ઓળખવામાં આવે છે?
૬. ઓનલાઈન અધ્યયનના પર્યાવરણનું સર્જન _____ થાય છે.
૭. સારા સંપાદકે _____ પ્રત્યે સહાનુભૂતિ રાખવી આવશ્યક છે.
૮. મુક્ત વિશ્વવિદ્યાલયને ઘણીવાર _____ તરીકે ઓળખવામાં આવે છે.
- નીચે આપેલ પ્રશ્ન ક્રમ ૯ થી ૧૨ ના હા-ના માં જવાબ આપો.
૯. બ્લૂમે અધ્યયન માટે જ્ઞાનાત્મક, ભાવાત્મક અને મનોગત્યાત્મક ક્ષેત્રોનો વિચાર કર્યો છે.
૧૦. ઓપન યુનિવર્સિટી ઓફ હોંગકોંગે ગુણવત્તા બાહેધરીની સંકલ્પનાનો સ્વીકાર કરેલ છે.
૧૧. પત્રવ્યવહાર અભ્યાસક્રમ સાથે સંકળાયેલી કોઈપણ વ્યક્તિ કરતાં વિદ્યાર્થીઓનો મિત્ર સંપાદક છે.
૧૨. મુક્ત વિશ્વવિદ્યાલયના પરિવર્તન પામતી પદ્ધતિમાં ઘડતરલક્ષી અને સંકલનલક્ષી પ્રકારની મૂલ્યાંકન પ્રવૃત્તિને સ્થાન નથી.

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી, અમદાવાદ

પાઠ્યક્રમ કોડ :- ES-313- અધ્યેતા સહાયક સેવાઓ

સત્રીયકાર્ય કોડ :- ES - 313 / AST-1/TMA-01/ January-2016

(તમામ પાઠ્યસામગ્રી પર આધારિત)

અભ્યાસકેન્દ્રને સોંપવાની છેલ્લી તારીખ :- ૩૦/૧૨/૨૦૧૬

(કુલ ગુણ ૧૦૦)

વિભાગ - ક. વિવરણાત્મક શ્રેણીના પ્રશ્નોના જવાબ ૧૫૦૦ શબ્દોમાં આપો.

(૨X૨૦=૪૦)

૧. દૂરવર્તી શિક્ષણમાં વાચનનું મહત્ત્વ સમજાવી વાચનની SQ3R પ્રવિધિની વિસ્તારથી ચર્ચા કરો.

અથવા

૧. સલાહ એટલે શું? સલાહનું મહત્ત્વ સમજાવી સલાહના પ્રકારો વિસ્તારથી ચર્ચા કરો.

૨. દૂરવર્તી શિક્ષણના શિક્ષકની પરખ અને શિક્ષકની ટિપ્પણીનું મહત્ત્વ વિસ્તારથી સમજાવો.

અથવા

૨. ભારતમાં મુક્ત વિશ્વવિદ્યાલયની ઉત્પત્તિનો ખ્યાલ આપી ઈગ્નુના શૈક્ષણિક કાર્યક્રમો વિસ્તારથી સમજાવો.

વિભાગ - ખ. મધ્યમ શ્રેણીના પ્રશ્નોના જવાબ ૧૦૦૦ શબ્દોમાં આપો. (ગમે તે બે)

(૨X૧૫ =૩૦)

૧. અધ્યેતા સહાય સેવાના પ્રકાર અને જરૂરિયાતો સમજાવો.

૨. સલાહકારના ગુણો જણાવી ચર્ચા કરો.

૩. દૂરવર્તી શિક્ષણની કામગીરી અને સમસ્યાઓ ચર્ચા કરો.

૪. વિદ્યાર્થીઓના અધ્યયન સંદર્ભે ગ્રેહામ ગિબ્સ, એલિસ્ટેર અને ઈલિઝાબેથની સંપાદકીય નોંધની ચર્ચા કરો.

વિભાગ - ગ. નીચે આપેલ પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો. (ગમે તે ચાર)

(૪X૫=૨૦)

૧. દૂરવર્તી શિક્ષણના અભ્યાસ કૌશલ્યોના અધ્યાપનનું મહત્ત્વ સમજાવો.

૨. દૂરવર્તી શિક્ષણમાં પ્રત્યક્ષ બેઠકોની જરૂરિયાત સમજાવો.
૩. યથાર્થ કક્ષાનિર્ધારણ એટલે શું? ઉદાહરણ આપી સમજાવો.
૪. બાંગલાદેશ મુક્ત વિશ્વવિદ્યાલયના શૈક્ષણિક કાર્યક્રમો સમજાવો.
૫. ડેવિડ સ્ટ્રૂઅર્ટની સંપાદકીય નોંધના આધારે શૈક્ષણિક સંપૂર્ણતાની વિવિધતા ચર્ચો.

વિભાગ - ઘ. હેતુલક્ષી પ્રશ્નો/બહુવિકલ્પ/(M.C.Q.) આધારિત પ્રશ્નોમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ શોધી સાચા જવાબ સામે (✓) કરો/
ખાલી જગ્યા પૂરો / હા-ના માં જવાબ આપો. (ગમે તે દસ) (૧૦X૧=૧૦)

નીચે આપેલ પ્રશ્ન ક્રમ ૧ થી ૪ ના યોગ્ય વિકલ્પ શોધી સાચા જવાબ સામે (✓) કરો.

૧. ઈન્દિરા ગાંધી નેશનલ ઓપન યુનિવર્સિટી કેટલાં પ્રાદેશિક કેન્દ્રો ધરાવે છે?
(અ) ૨૫ (બ) ૨૩ (ક) ૩૩ (ડ) ૩૦
૨. વ્યક્તિગત સંપર્ક કાર્યક્રમ આયોજિત વ્યક્તિ અભ્યાસ રાઠોડ દ્વારા કઈ સાલમાં હાથ ધરાયો હતો?
(અ) ૧૯૫૫ (બ) ૧૯૫૦ (ક) ૧૯૫૬ (ડ) ૧૯૫૮
૩. ઝિમ્બાવે મુક્ત વિશ્વવિદ્યાલયે દૂરવર્તી શિક્ષણના કેન્દ્ર તરીકેની શરૂઆત કઈ સાલમાં કરી હતી?
(અ) ૧૯૯૩ (બ) ૧૯૯૬ (ક) ૧૯૯૮ (ડ) ૧૯૯૫
૪. આજીવન અધ્યયનના વૈશ્વિકરણની સંપાદકીય નોંધ કોણે તૈયાર કરી છે?
(અ) મૂરે (બ) બ્રોર્ડન (ક) જેમ્સ સી. ટેલર (ડ) ગેરિસન

નીચે આપેલ પ્રશ્ન ક્રમ ૫ થી ૮ ની ખાલી જગ્યા પૂરો.

૫. દૂરવર્તી શિક્ષણપ્રણાલીમાં _____ નિયમિત પણે યોજાતા હોય છે.
૬. પત્રાચાર અભ્યાસક્રમની સંસ્થાઓના શિક્ષકોની લાયકાત અને દરજો યુનિવર્સિટી વિદ્યાશાખાના શિક્ષકોની જેમ જ રહેશે. એવો પરિપત્ર યુ.જી.સી.એ _____ ની સાલમાં કર્યો છે.
૭. યુનિવર્સિટી ઓફ સર્ધર્ન ક્વિન્સલેન્ડને _____ ના ટૂંકા નામે ઓળખવામાં આવે છે.
૮. એશિયામાં ઈન્ટરનેટનો વિકાસ કરવાની શરૂઆત _____ ના વર્ષથી થઈ હતી.

નીચે આપેલ પ્રશ્ન ક્રમ ૯ થી ૧૨ ના હા-ના માં જવાબ આપો.

૯. સલાહ એ સલાહકાર અને વિદ્યાર્થી વચ્ચેની દ્વિમાર્ગીય પ્રક્રિયા છે.
૧૦. અમેરિકાના દૂરવર્તી શિક્ષણના પ્રણેતા હારપર હતા.
૧૧. દૂરવર્તી શિક્ષણના કાર્યક્રમો પ્રસ્તુત કરવા માટે કેનેડામાં ધ ઓપન લર્નિંગ એજન્સીની સ્થાપના કરવામાં આવી હતી.
૧૨. 'મુક્ત અધ્યયન' શબ્દ સ્વયં અધ્યયન પેકેજ હોવાના ગુણ ધરાવે છે. જવાબ-હા

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી, અમદાવાદ

પાઠ્યક્રમ કોડ :- ES-314- દૂરવર્તી શિક્ષણનું વ્યવસ્થાપન

સત્રીયકાર્ય કોડ :- ES - 314 / AST-1/TMA-01/ January-2016

(તમામ પાઠ્યસામગ્રી પર આધારિત)

અભ્યાસકેન્દ્રને સોંપવાની છેલ્લી તારીખ :- ૩૦/૧૨/૨૦૧૬

(કુલ ગુણ ૧૦૦)

વિભાગ - ક. વિવરણાત્મક શ્રેણીના પ્રશ્નોના જવાબ ૧૫૦૦ શબ્દોમાં આપો.

(૨ X૨૦=૪૦)

૧. વિવિધ વ્યવસ્થાપકીય કૌશલ્યો સમજાવી વ્યવસ્થાપકોના સ્તરોની સવિસ્તાર ચર્ચા કરો.
અથવા
૧. સામાજિક પ્રથાની અજોડ સંસ્થા તરીકે યુનિવર્સિટીનું સંચાલન અને માન્યતાઓની વિસ્તૃત ચર્ચા કરો.
૨. આયોજન એટલે શું? દૂરવર્તી શિક્ષણમાં આયોજનના તબક્કાઓ જણાવી વિસ્તારથી સમજાવો.

અથવા

૨. રાષ્ટ્ર અને રાજ્ય કક્ષાની કોઈ એક મુક્ત વિદ્યાપીઠ પ્રણાલીની સવિસ્તાર ચર્ચા કરો.

વિભાગ - ખ. મધ્યમ શ્રેણીના પ્રશ્નોના જવાબ ૧૦૦૦ શબ્દોમાં આપો. (ગમે તે બે)

(૨x૧૫=૩૦)

૧. સંસ્થા સર્જન માટે ઉચ્ચસ્તરીય વહીવટકર્તાની ભૂમિકા ચર્ચો.
૨. સંસ્થા સર્જન માટેની મળખાકીય અને પ્રક્રિયલક્ષી કાર્યપદ્ધતિ સમજાવો.
૩. બ્રિટિશ ઓપન યુનિવર્સિટીનો વહીવટ અને સંચાલકીય માળખું ચર્ચો.
૪. દૂરવર્તી શિક્ષણ અને પરિવર્તન અંગેના પ્રતિભાવ ઉદાહરણ સાથે ચર્ચો.

વિભાગ - ગ. નીચે આપેલ પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો. (ગમે તે ચાર)

(૪ x ૫=૨૦)

૧. રીચમેન અને કોપેન તેમજ ભાટિયાના મતાનુસાર ભારતીય સંગઠનોમાં આયોજન-વ્યવહાર સમજાવો.
૨. ઉચ્ચ શિક્ષણના ભૂતકાળનું યથાર્થ દર્શન સમજાવો.
૩. દૂરવર્તી શિક્ષણ કાર્યક્રમોનું મૂલ્યાંકન સમજાવો.
૪. યુનિવર્સિટીના પદાધિકારીઓના કાર્યો અને સત્તાની ચર્ચા કરો.
૫. પરિવર્તનનો અર્થ સ્પષ્ટ કરી સ્વરૂપની ચર્ચા કરો.

વિભાગ - ઘ. હેતુલક્ષી પ્રશ્નો/બહુવિકલ્પ/(M.C.Q.) આધારિત પ્રશ્નોમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ શોધી સાચા જવાબ સામે (✓) કરો/ ખાલી જગ્યા પૂરો / હા-ના માં જવાબ આપો. (ગમે તે દસ)

(૧૦ x ૧=૧૦)

નીચે આપેલ પ્રશ્ન ક્રમ ૧ થી ૪ ના યોગ્ય વિકલ્પ શોધી સાચા જવાબ સામે (✓) કરો.

૧. યુનિવર્સિટી શિક્ષણપંચની સ્થાપના કઈ સાલમાં થઈ હતી?
(અ) ૧૯૫૧ (બ) ૧૯૪૮ (ક) ૧૯૬૪ (ડ) ૧૯૮૬
૨. ભારતમાં સૌ પ્રથમ પત્રાચાર શિક્ષણ કઈ યુનિવર્સિટી એ દાખલ કર્યું હતું.
(અ) મદ્રાસ (બ) દિલ્હી (ક) કોલકાતા (ડ) મુંબઈ
૩. યુનિવર્સિટીના શૈક્ષણિક અને વહીવટી અધિકારી કોણ હોય છે?
(અ) નિયામક (બ) કુલસચિવ (ક) કુલપતિ (ડ) નાણાં અધિકારી
૪. પરિવર્તનના ત્રણ સોપાનો પૈકીનું એક સોપાન છે.
(અ) અસ્થિરતા (બ) ક્રમાંકન (ક) સમય (ડ) અધિકારી

નીચે આપેલ પ્રશ્ન ક્રમ ૫ થી ૮ ની ખાલી જગ્યા પૂરો.

૫. સંગઠનમાં વ્યવસ્થાપકના _____ સ્તર જોવા મળે છે.
૬. ભારતમાં સૌ પ્રથમ આધુનિક યુનિવર્સિટીઓની સ્થાપના _____ માં થઈ હતી.
૭. ઈંગ્લેન્ડમાં સ્નાતક પદવીના અભ્યાસક્રમોનું _____ પ્રકારનું માળખું છે.
૮. પરિવર્તનના અભિગમો પૈકીનો _____ એક અભિગમ છે.

નીચે આપેલ પ્રશ્ન ક્રમ ૯ થી ૧૨ ના હા-ના માં જવાબ આપો.

૯. ધોરણો કે માપદંડ પ્રસ્થાપિત કરવા અંકુશ પ્રક્રિયાનું એક સોપોન છે.
૧૦. દૂરવર્તી શિક્ષણ એક સંકુલ પ્રણાલી છે.
૧૧. કોટા ઓપન યુનિવર્સિટી મધ્યપ્રદેશમાં આવેલી છે.
૧૨. પરિવર્તક મૂલ્યાંકનનું કૌશલ્ય ધરાવતો હોવો જોઈએ.

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી, અમદાવાદ

પાઠ્યક્રમ કોડ :- ES-318- દૂરવર્તી શિક્ષણ માટે પ્રત્યાયન તકનીકી

સત્રીયકાર્ય કોડ :- ES - 318 / AST-1/TMA-01/ January-2016

(તમામ પાઠ્યસામગ્રી પર આધારિત)

અભ્યાસકેન્દ્રને સોંપવાની છેલ્લી તારીખ :- ૩૦/૧૨/૨૦૧૬

(કુલ ગુણ ૧૦૦)

વિભાગ - ક. વિવરણાત્મક શ્રેણીના પ્રશ્નોના જવાબ ૧૫૦૦ શબ્દોમાં આપો.

(૨x૨૦=૪૦)

૧. વિકાસશીલ દેશોમાં પ્રત્યાયન તકનીકી એક પડકાર છે. વિવિધ તર્ક-વિતર્કો અને ઉદાહરણ સાથે સવિસ્તાર ચર્ચા કરી આ વિધાનની યથર્થતા સિદ્ધ કરો.

અથવા

૧. ભારતમાં આકાશવાણીનો ઉદ્ભવ અને વિકાસનો ખ્યાલ આપી વિસ્તૃત ચર્ચા કરો.
૨. પ્રત્યાયન સેટેલાઈટ એટલે શું? અર્થ સ્પષ્ટ કરી સેટેલાઈટનાં લક્ષણોની સવિસ્તાર ચર્ચા કરો.

અથવા

૨. દૂરવર્તી શિક્ષણના સંદર્ભમાં માધ્યમોની ભૂમિકા સ્પષ્ટ કરી વિસ્તારથી સમજાવો.

વિભાગ - ખ. મધ્યમ શ્રેણીના પ્રશ્નોના જવાબ ૧૦૦૦ શબ્દોમાં આપો. (ગમે તે બે)

(૨X૧૫=૩૦)

૧. પ્રત્યાયન તકનીકીનું મૂલ્યાંકન અને ભવિષ્યની દિશાઓ સમજાવો.
૨. શૈક્ષણિક ટેલિવિઝનના ભાવિપ્રવાહોની ચર્ચા કરો.
૩. શૈક્ષણિક સાધન તરીકે કમ્પ્યુટરની ઉપયોગીતા સમજાવો.
૪. રેડિયો અને ટેલિવિઝનના કાર્યક્રમોના સ્ક્રિપ્ટ લેખનનું સ્વરૂપ સમજાવો.

વિભાગ - ગ. નીચે આપેલ પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો. (ગમે તે ચાર)

(૪X ૫=૨૦)

૧. પ્રત્યાયન તકનીકીના વિકાસની ચર્ચા કરો.
૨. પ્રત્યાયન ટેકનોલોજીમાં તાજેતરમાં આવેલ પરિવર્તનો ચર્ચો.
૩. પ્રત્યાયન સેટેલાઈટની સંકલ્પના સમજાવો.
૪. ટેલીકોન્ફરન્સિંગના પ્રકાર અને પ્રયુક્તિઓની ચર્ચા કરો.
૫. સ્ક્રિપ્ટ લેખનની શૈલીનો ખ્યાલ આપી સમજાવો.

વિભાગ - ઘ. હેતુલક્ષી પ્રશ્નો/બહુવિકલ્પ/(M.C.Q.) આધારિત પ્રશ્નોમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ શોધી સાચા જવાબ સામે (✓) કરો/
ખાલી જગ્યા પૂરો / હા-ના માં જવાબ આપો. (ગમે તે દસ) (૧૦ X ૧=૧૦)

નીચે આપેલ પ્રશ્ન ક્રમ ૧ થી ૪ ના યોગ્ય વિકલ્પ શોધી સાચા જવાબ સામે (✓) કરો.

૧. ભારતમાં કઈ સાલમાં સૌ પ્રથમ છાપકામ મુદ્રણાલય લાવવામાં આવ્યું હતું.
(અ) ૧૮૫૫ (બ) ૧૮૫૮ (ક) ૧૮૮૬ (ડ) ૧૮૫૬
૨. ઈન્ડિયન બ્રોડકાસ્ટિંગ કંપનીનું સૌ પ્રથમ રેડિયો સ્ટેશન ભારતમાં કયાં સ્થાપાયું હતું.
(અ) ચેન્નાઈ (બ) કોલકાતા (ક) મુંબઈ (ડ) મદ્રાસ
૩. રાષ્ટ્રીય પ્રોજેક્ટ દ્વારા કઈ સાલમાં ભારતની શાળાઓમાં કમ્પ્યુટર આવ્યું હતું?
(અ) ૧૯૮૪-૮૫ (બ) ૧૯૮૫-૮૬ (ક) ૧૯૮૬-૮૭ (ડ) ૧૯૮૭-૮૮
૪. નીચેના પૈકીનું એક શાંત-દૃશ્ય માધ્યમ છે.
(અ) ટેપ (બ) રેડિયો (ક) છાપેલ પત્રકો (ડ) કમ્પ્યુટર

નીચે આપેલ પ્રશ્ન ક્રમ ૫ થી ૮ ની ખાલી જગ્યા પૂરો.

૫. પ્રત્યાયન ઉપગ્રહ ને _____ તરીકે ઓળખવામાં આવે છે.
૬. દૂરવર્તી શિક્ષણ માટે _____ એ દૃશ્ય-શ્રાવ્ય પ્રકારનું અસરકારક માધ્યમ છે.
૭. કમ્પ્યુટર અસીસ્ટેડ લર્નિંગ ને _____ ના ટૂંકા નામે ઓળખવામાં આવે છે.
૮. પરંપરાગત રીતે શિક્ષણ લઈ શકે તેમ ન હતા તેવા લોકો માટે માલદીવમાં _____ ની સાલમાં દૂરવર્તી શિક્ષણની શરૂઆત થઈ હતી.

નીચે આપેલ પ્રશ્ન ક્રમ ૯ થી ૧૨ ના હા-ના માં જવાબ આપો.

૧૦. ઈ-મેઈલનું આ
૧૧. ખું નામ ઈલેક્ટ્રોનિક મેઈલ છે.
૧૨. 'દેશવ્યાપી વર્ગખંડ' તરીકે ઓળખાતો યુ.જી.સી.-ઈન્સેટ શૈક્ષણિક ટેલિવિઝન પ્રોજેક્ટનું ઉદ્ઘાટન ૧૯૮૫ માં થયું હતું.
૧૩. શિક્ષણ માટે ટેલિફોનનો ઉપયોગ એ ખર્ચાળ બાબત છે.
૧૪. મોટાભાગની અમુદ્રિત સામગ્રી ઈલેક્ટ્રોનિક્સ હોય છે.